

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 340/12-7

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Senke Klarić-Baranović kao predsjednice vijeća te mr. sc. Marijana Svedrovića, mr. sc. Branka Brkića, Miroslava Šovanja i dr. sc. Zdenka Konjića kao članova vijeća, uz sudjelovanje sudske savjetnice Martine Slunjski kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. P. M., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Osijeku od 10. veljače 2012. broj: K-Rz-87/11, u sjednici održanoj dana 15. svibnja 2013. godine, u nazočnosti u javnom dijelu opt. P. M. i njegovih branitelja L. B., odvjetnice iz Z. i A. F., odvjetnika iz O.,

p r e s u d i o j e:

Odbija se žalba opt. P. M. kao neosnovana te se potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijski sud u Osijeku proglasio je krivim opt. P. M. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske (dalje u tekstu: OKZRH) i temeljem tog propisa, uz primjenu čl. 38. st. 2. i čl. 39. st. 1. toč. 1. OKZRH osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od tri godine i šest mjeseci, u koju kaznu mu je, temeljem čl. 45. OKZRH, uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 6. listopada 2000. godine do 7. svibnja 2003. godine.

Po čl. 122. st. 4. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 62/03 – pročišćeni tekst i 115/06 - dalje u tekstu: ZKP/97) sud je opt. P. M. u cijelosti oslobodio dužnosti naknade troškova kaznenog postupka i odredio da ti troškovi padaju na teret proračunskih sredstava suda.

Protiv ove presude žalbu je podnio opt. P. M. po branitelju A. F. i braniteljici L. B., a presuda se pobija zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o kazni, sa prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se opt. P. M. oslobodi od

optužbe, ili da se optužba protiv njega odbije, ili pak da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, a podredno da se održi rasprava pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske i donese zakonita odluka.

Odgovor na žalbu optuženika nije podnesen.

Prije održavanja sjednice vijeća, u skladu s odredbom čl. 373. st. 1. ZKP/97 spis je dostavljen na dužno razgledanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Postupajući u skladu sa zahtjevom opt. P. M. o sjednici vijeća obaviješten je opt. P. M. i njegovi branitelji. Na sjednicu vijeća pristupio je opt. P. M. i oboje branitelja. Iako je državni odvjetnik, u smislu čl. 373. st. 2. ZKP/97 obaviješten o sjednici vijeća, na sjednicu vijeća nije pristupio, pa je sjednica vijeća održana u njegovoj odsutnosti (čl. 374. st. 4. ZKP/97).

Žalba nije osnovana.

Prije svega, iako je opt. P. M. protiv pobijane presude podnio dvije žalbe, po branitelju A. F., odvjetniku iz O. i braniteljici L. B., odvjetnici iz Z., Vrhovni sud Republike Hrvatske kao drugostupanjski sud, raspravio je obje žalbe kao jednu žalbu podnesenu u korist opt. P. M., s time da je vodio računa o svim istaknutim razlozima navedenim u obje žalbe.

Nije u pravu opt. P. M. kada u žalbi (podnesenoj po branitelju A. F.) ističe da je prvostupanjski sud ostvario bitnu povredu odredaba kaznenog postupka „jer je presuda nerazumljiva, zbog toga što su razlozi o odlučnim činjenicama nejasni“. Takvu povredu, opt. P. M., u suštini nalazi u tome da prvostupanjski sud nije sa jednakom pažnjom ocjenjivao činjenice koje terete okrivljenika ali i činjenice koje mu idu u korist (čl. 8. st. 1. ZKP/97). Najprije treba naglasiti da takav nedostatak kada bi i postojao (a ne postoji) mora se odnositi na odlučne činjenice a nikako ne na ostale važne činjenice što i sud u kaznenom postupku utvrđuje. Takav eventualni nedostatak može predstavljati samo pogrešno utvrđeno činjenično stanje, a ne i ostvarenje bitne povrede kaznenog postupka, na koju povredu u žalbi ukazuje opt. P. M..

Isto tako, i svi ostali navedeni razlozi (iz žalbe opt. P. M. po branitelju A. F.) odnose se na tvrdnje o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju a ne i o ostvarenju bitne povrede odredaba kaznenog postupka (mjesto izvršenja kaznenog djela s obzirom na „tri prostorno određene lokacije“; prepoznavanje opt. P. M. od strane oštećenika; pripadnost opt. P. M. bilo kakvoj paravojnoj, pararedarstvenoj ili odmetničkoj grupi; pitanje njegovog identiteta...).

Također, nije u pravu opt. P. M. koji u žalbi (podnesenoj po braniteljici L. B.) ističe da je prvostupanjski sud ostvario bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz čl. 376. st. 1. toč. 11., te st. 2. i 3. čl. 376. ZKP/97. U žalbi se taksativno navode sve vrste činjeničnih povreda zakona i postupka (navedenih u toč. 1. – 15. žalbe), bez pobježne oznake o kakvim se povredama radi – u smislu pravne osnove žalbe, i to kako slijedi: kazneni postupak protiv opt. P. M. nije vođen u razumnom roku i time je povrijeđena odredba čl. 6. st. 1.

Konvencije, te čl. 29. Ustava Republike Hrvatske; prvostupanjski sud propustio je izvesti kao dokaz iskaz svjedoka V. S. iako je sud raspravni zapisnik o saslušanju tog svjedoka citirao u obrazloženju pobijane presude; propušten je uvid u spis broj: K-17/10 iz kojeg proizlazi da su za fizičko zlostavljanje ošt. A. K. nepravomoćno osuđene druge osobe – a ne opt. P. M.; iz obrazloženja pobijane presude ostalo je dvojbeno da li je obrana opt. P. M. samo u suprotnosti sa iskazom ošt. A. K. ili i sa iskazom svjedoka Đ. M.; prvostupanjski sud nije pobliže obrazložio zašto obranu opt. P. M. smatra „neosnovanom“; odbijanjem dokaznih prijedloga (provođenja balističkog vještačenja i ispitivanja svjedoka Đ. Đ.) prvostupanjski sud je povrijedio načelo jednakosti oružja između stranaka u kaznenom postupku, a time i pravo na pravično suđenje; višekratno se ponavlja tvrdnja u žalbi o „neutemeljenosti primjene Protokola II uz Ženevske konvencije na radnje počinjene na teritoriju Republike Hrvatske prije 8. listopada 1991. godine, kao dana oficijelne disolucije države Republike Hrvatske iz sastava SFR Jugoslavije“; u provedenom kaznenom postupku prvostupanjski sud „niti je utvrđivao a niti je utvrđen da bi opt. P. M. temporae criminis bio pripadnikom odmetničkih oružanih snaga ili drugih naoružanih grupa...“; u pobijanoj presudi ne nalaze se opisi „najgrubljih, najtežih i najekstremnijih oblika kršenja humanitarnog prava“ – što je u suprotnosti sa odredbom čl. 4. st. 2. c) Protokola II, pa opisano postupanje opt. P. M. i ne može se podvesti „pod gornju sintagmu Protokola II uz Ženevske konvencije“ – sve iz žalbe opt. P. M., po braniteljici L. B., odvjetnici iz Z., s time da se većina razloga navodi i u žalbi opt. P. M. po branitelju A. F., odvjetniku iz O..

Nije u pravu opt. P. M. kada u žalbi ističe da je prvostupanjski sud ostvario navedene pravne osnove žalbe.

Prije svega, tvrdnje opt. P. M. da se kazneni postupak protiv njega ne provodi u razumnom roku (u skladu sa čl. 6. st. 1. Konvencije i čl. 29. Ustava Republike Hrvatske) utvrđuje se u drugoj vrsti postupka i eventualno povlači za sobom druge pravne konzekvencije – a ne utvrđenje bitne povrede odredaba kaznenog postupka, kako to u žalbi pogrešno ističe opt. P. M..

Isto tako, propuštanje ocjene dokaza koji nisu izvedeni na raspravi (u konkretnom slučaju iskaz svjedoka V. S. o tome da su ga tukle dvije osobe od kojih se jedna osoba zvala P. M.) predstavlja načelno relativno bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz čl. 367. st. 3. ZKP/97 – no samo u slučaju da je takva povreda utjecala na presudu, no u konkretnom slučaju prvostupanjski sud uopće ne ocjenjuje iskaz toga svjedoka jer je Državno odvjetništvo izmijenilo optužnicu u kojem više ne tereti opt. P. M. za zlostavljanje i tog svjedoka, već se opt. P. M. tereti isključivo za nečovječno postupanje prema ošt. A. K. – pa nenavođenje iskaza toga svjedoka u obrazloženju pobijane presude ne predstavlja nikakvu bitnu povredu odredaba kaznenog postupka, pa niti onu na koju u žalbi ukazuje opt. P. M..

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, u istom predmetu (broj: KŽ-451/11 od 12. listopada 2011. godine) u potpunosti je odgovorio na sve podnesene prigovore opt. P. M. u pogledu uvida u spis Županijskog suda u Osijeku u kojemu se vodio postupak protiv opt. D. Ž. zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH, izvršenog

na štetu ošt. A. K., te je već i u toj odluci Vrhovni sud Republike Hrvatske utvrdio da se opt. D. Ž. stavljaju na teret sasvim različite radnje vezane uz ošt. A. K., a ne i radnje u izreci pobijane presude. Iz toga razloga ne radi se o presuđenoj stvari – kako to pravilno ističe prvostupanjski sud na str. 12, odl. 1. pobijane presude.

Tvrđnje opt. P. M. da je u obrazloženju pobijane presude ostalo dvojbeno da li je obrana opt. P. M. u suprotnosti „sâmo“ sa iskazom ošt. A. K. ili i sa iskazom svjedoka Đ. M., nije prihvatljiva za Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, jer iz obrazloženja pobijane presude eksplicitno proizlazi "da je sporna odlučna činjenica tko je bila osoba koja je u inkriminirano vrijeme fizički i psihički maltretirala ošt. A. K. utvrđena iskazom ošt. A. K. i svjedoka Đ. M." (str. 9. odl. 6. pobijane presude), a isto utvrđenje obrazlaže se i na str. 10. odl. 2. i 3. pobijane presude – tako da tu nikakve dvojbe nema, a to su ujedno i razlozi zbog čega je prvostupanjski sud, između ostalog, prihvatio obranu opt. P. M..

Odbijanje dokaznih prijedloga po čl. 322. st. 2. toč. 2. ZKP/97 pravilno se obrazlaže na str. 3. odl. 4. pobijane presude, Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, prihvaća te razloge prvostupanjskog suda i na iste upućuje opt. P. M..

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, i ovaj puta, može samo ponoviti argumente koji su već višekратно navedeni u prethodnim ukidnim odlukama u ovom kaznenom predmetu (broj: Kž-589/02 – str. 5. i 12.; broj: Kž-520/09 – str. 3. i 4.; broj: Kž-451/11 – str. 3., odl. 3., 5. i 6.) u kojima je navedeno "da na postupanje osoba koje su kao sudionici oružane pobune poduzimali radnje koje po svom sadržaju predstavljaju ratne zločine, a radnje su poduzete prije 8. listopada 1991. godine treba primijeniti Ženevsku konvenciju od 12. kolovoza 1949. godine i Protokol II uz tu Konvenciju, jer se te radnje imaju tretirati kao radnje poduzete u nemeđunarodnom sukobu koje su poduzeli pojedinci protiv legalnog poretka Republike Hrvatske" (str. 11. odl. 4. pobijane presude).

Opt. P. M. proglašen je krivim da je kao "sudionik oružane pobune" ostvario kazneno djelo ratnog zločina, a kako se u izreci pobijane presude nigdje ne tvrdi da je opt. P. M. bio pripadnik "odmetničke grupe ili drugih naoružanih grupa", prvostupanjski sud nije bio ni dužan obrazlagati te činjenice, jer kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva može počinuti bilo koja osoba neovisno je li u trenutku događaja imala svojstvo vojne osobe ili je pripadala nekoj odmetničkoj grupi i sl. (kao što je istaknuto i u odluci ovoga suda broj: Kž-520/09 od 3. kolovoza 2010. godine – str. 3. odl. 1.).

Tvrđnje opt. P. M. da u konkretnom slučaju nisu ostvareni minimalni uvjeti kršenja međunarodnog prava iz čl. 4. st. 2. a) Protokola II nisu prihvatljive za Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, jer "naslanjanje pištolja pored uha oštećenika i ispaljivanje metka zbog koje detonacije je ošt. A. K. pukao bubnjić, uz prethodno namjerno pucanje iz pištolja pored glave ošt. A. K." – prema mišljenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao drugostupanjskog suda, predstavljaju okrutan postupak u smislu navedene odredbe Protokola II, a time i kršenje minimalnih pravila humanog postupanja u oružanim sukobima.

Kako je Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, preispitao sve razloge iz obje žalbe (koji razlozi se u određenoj mjeri preklapaju) trebalo je zaključiti da prvostupanjski sud nije u cjelini ni pogrešno ali ni nepotpuno utvrdio činjenično stanje (to se posebno odnosi na utvrđenje istovjetnosti opt. P. M., kao počinitelja konkretnog kaznenog djela, a iz razloga koji su već istaknuti u odluci ovoga suda broj: KŽ-340/02 od 10. veljače 2012., godine – str. 10. – 11.), a ponavlja u pobijanoj presudi u smislu da između opt. P. M. i dvije osobe istog imena i prezimena nema nikakve sličnosti u fizičkom izgledu.

Ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti, a povodom žalbe opt. P. M., sukladno odredbi čl. 476. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08, 76/09, 80/11 i 121/11, dalje u tekstu: ZKP/08) utvrđeno je da na štetu opt. P. M. nije povrijeđen kazneni zakon.

Naime, prema izričitoj odredbi čl. 3. st. 2. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 110/97, 27/98, 129/00, 51/01, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07 i 152/08, dalje u tekstu: KZ/97), koja je u čl. 3. st. 2. zadržana i u Kaznenom zakonu ("Narodne novine", broj 125/11 i 144/12 – dalje u tekstu: KZ/11), ako se nakon počinjenja djela zakon jedanput (jednom) ili više puta izmijeni (a prije donošenja pravomoćne presude), sud će obvezno primijeniti zakon koji je najblaži za počinitelja.

U konkretnom slučaju čl. 158. st. 1. KZ/97 te čl. 91. st. 1. toč. 2. i 3. KZ/11 stroži su u odnosu na čl. 120. st. 1. OKZRH, zbog čega je prvostupanjski sud pravilno primijenio zakon koji je bio na snazi u vrijeme izvršenja kaznenog djela tj. OKZRH.

U pogledu odluke o kazni, Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, u cijelosti prihvaća razloge prvostupanjskog suda iznesene na str. 12. odl. 5. – 6. pobijane presude, te je i ovaj sud mišljenja da će se kaznom zatvora u trajanju od tri godine i šest mjeseci ostvariti sve svrhe kažnjavanja propisane u zakonu, a posebno istaknute u prvostupanjskoj presudi, na koje razloge se i upućuje opt. P. M..

Prema svemu izloženom, trebalo je na temelju čl. 486. st. 1. ZKP/08, presuditi kao u izreci ove presude.

U Zagrebu, 15. svibnja 2013. godine

Zapisničar:

Martina Slunjski, v.r.

Predsjednica vijeća:

Senka Klarić-Baranović, v.r.